

8.3.2017

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntö 8.2.2017 (OM 6/41/2016)

Lausunto oikeusministeriön työryhmän ehdotuksesta summaristen riita-asioiden keskittämisestä

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmäehdotuksesta, joka koskee summaaristen riita-asioiden keskittämistä. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Kilpailu- ja kuluttajavirasto kannattaa yleisellä tasolla ehdotettuja muutoksia.
2. Kilpailu- ja kuluttajavirasto tukee riita-asioiden keskittämistä koskevaa ehdotusta.

Kuluttajiin kohdistuvaan oikeudelliseen perintään liittyy paljon väärinkäytöksiä. Velkojat ovat voineet panna vireille perusteettomia kanteita luottaen siihen, että velalliset eivät ymmärrä tai eivät kuluvastuun vuoksi uskalla riitauttaa vaatimusta.

Korkein oikeus katsoi tuomiossaan KKO 2015:60, että kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevasta direktiivistä ja sitä koskevasta EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että tuomioistuimilla on velvollisuus viran puolesta tutkia, perustuivatko vaatimukset kuluttajasopimuksessa olevaan kohtuuttomaan vakioehtoon. Euroopan unionin oikeudesta seuraa, että tuomioistuimen tehtävät kuluttajariidoissa ovat nykyisin huomattavasti laajemmat kuin yleensä riita-asioissa. Viime aikoina on annettu lisäksi useita muita tuomioita, joissa on arvioitu tuomioistuimen oikeutta ja velvollisuutta hylätä selvästi perusteeton kanne. Vaatimusten lainmukaisuuden tarkastaminen vaatii tuomioistuimilta aiempaa suurempaa panosta ja osaamista. Nyt käräjäoikeudet tuntevat ja soveltavat uutta oikeuskäytäntöä vaihtelevasti.

Keskittymisen kautta tuleva erikoistuminen lisää henkilöstön osaamista ja näin edistää käsittelyn tuloksellisuutta sekä laatua ja oikeusvarmuutta. Summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittäminen parantaa edellytyksiä samanlaisten tapausten samanlaiseen käsittelyyn.

Summaaristen riita-asioiden keskittäminen tiettyihin käräjäoikeuksiin parantaa myös kuluttaja-asiamiehen mahdollisuuksia seurata ja puuttua (väitteenvaraisesti) perusteettomiin velkomuskanteisiin.

7.3.2017

Tuomioistuin- ja viranomaiskontrollin tehostuminen ehkäisee ennalta perusteettomien velkomuskanteiden vireille panemista.

3. Kilpailu- ja kuluttajavirasto puoltaa lähtökohtaisesti ehdotusta sähköisen asioinnin lisäämiseksi. Nopea ja taloudellinen menettely vähentää oikeudellisesta perinnästä syntyviä kuluja, mikä on velallisen etu. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, miten tehokkuusvaatimukset ja automaatiotason nostaminen vaikuttavat unionin ja kansallisen oikeuden edellyttämään vaatimusten lainmukaisuuden tarkastamiseen. Kun sähköisessä haastehakemuksessa annettuja suppeita tietoja käsitellään automatisoidusti, on pelkona, ettei tuomioistuin tunnista kanteisiin sisältyviä selvästi perusteettomia vaatimuksia.
4. Sähköinen tiedoksianto ei esitetystä muodosta heikennä velallisen oikeussuojaa.

Päivi Hentunen
kuluttaja-asiamies

Jari Suurla
lakimies